

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2007/068 Mo

in de klacht nr. 2007.0683 (019.07)

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Klager is op 10 maart 2006 om 09.00 uur op een weg waar een snelheid van 80 kilometer per uur is toegestaan met zijn auto in een slip geraakt en terecht gekomen in een sloot aan de andere zijde van de weg, met schade aan de auto en letsel van klager als gevolg. Klager droeg tijdens het ongeval niet de veiligheidsgordel. Hij wijt het ongeval aan het feit dat voor hem op de weg een bij verzekeraar tegen het risico van wettelijke aansprakelijkheid verzekerde auto zonder verlichting of enig ander waarschuwingssignaal stilstond en hij sterk moest remmen om een botsing te voorkomen. Omtrent het ongeval zijn voorhanden de verklaringen van klager, de bestuurder van de bij verzekeraar verzekerde auto en een automobilist die achter klager reed. Voorts is door de politie naar aanleiding van het ongeval een registratieset opgemaakt.

De klacht

Het ongeval is veroorzaakt door de bij verzekeraar verzekerde auto. Verzekeraar heeft aansprakelijkheid erkend voor het ontstaan van het ongeval. In discussie is de vraag of en zo ja, in welke mate, klager eigen schuld draagt aan het ontstaan van het ongeval. De standpunten van verzekeraar en klager lopen ver uiteen. In de discussie met verzekeraar worden de belangen van klager behartigd door een letselschadebureau. Verzekeraar is voorgesteld ter beslechting van het geschil een bindend advies te vragen. Deze wil dat echter niet, omdat hij niet op voorhand de mogelijkheid van hoger beroep wil uitsluiten.

De heersende opvatting is, dat degene die door een onrechtmatige daad een appèl doet op de oplettendheid van een medeweggebruiker, het grootste deel van de schade moet vergoeden. Dat komt duidelijk naar voren in de door klager genoemde jurisprudentie en vakliteratuur. Verzekeraar heeft niet echt terzake doende argumenten naar voren gebracht, daarbij zorgvuldig om de kern van de juridische problematiek heen bewegend. Vaststaat immers dat diens verzekerde aansprakelijk is voor de schade omdat hij onrechtmatig heeft gehandeld. In feite

2007/068 Mo

ligt de enige eigen schuld van klager in het niet dragen van de veiligheidsgordel. Voor het overige heeft hij niet zoveel fout gedaan, want hij kon zelfs een aanrijding met de bij verzekeraar verzekerde auto voorkomen. Verzekeraar gaf geen enkele verwijzing naar jurisprudentie of vakliteratuur. Dat verwondert niet, want die is er niet. Hij neemt immers een van de heersende opvatting totaal afwijkend, onredelijk en niet te onderbouwen standpunt over de schuldverdeling in. Het is klager bekend dat de Raad van Toezicht geen uitspraak doet over de mate waarin de schade moet worden verdeeld over partijen, maar de Raad kan wel marginaal toetsen of een door een verzekeraar ingenomen standpunt verdedigbaar is.

Bovendien heeft verzekeraar de in allerlei bedrijfsregelingen en in de brochure Schaderegelingsbeleid van het Verbond van Verzekeraars genoemde termijnen niet in acht genomen. Hierover wil klager echter vooralsnog geen beklag doen.

Het standpunt van verzekeraar

Op een weg buiten de bebouwde kom viel de nieuwe auto van de verzekerde stil en kwam deze enige afstand na een flauwe bocht op de rijbaan tot stilstand. De verzekerde heeft zoveel mogelijk naar rechts gestuurd. Het ongeval vond bij daglicht plaats. De situatie ter plaatste was overzichtelijk, zo blijkt ook uit foto's. De foto's zijn gemaakt in de zomer. In maart was de situatie nog overzichtelijker, er zat toen geen blad aan de bomen en het gras was minder hoog.

Doordat de auto volledig was uitgevallen, werkten ook de waarschuwingslichten niet. De verzekerde is uitgestapt en heeft onder de motorkap gekeken. Toen hij daar niets kon vinden, heeft hij de auto opnieuw gestart. Deze bleek het weer te doen. Volgens de verzekerde heeft dit alles zich afgespeeld in circa vijf minuten. Terwijl hij daar stond zijn diverse auto's hem probleemloos gepasseerd. Hij heeft geen gevarendriehoek geplaatst.

Toen klager tot 50 meter afstand was genaderd, bemerkte hij de stilstaande auto. Hij remde, raakte in een slip, sloeg om en kwam tot stilstand in de berm. Hij heeft de auto van de verzekerde niet geraakt. De verzekerde heeft van dit alles niets gemerkt omdat, naar zijn zeggen, dit ongeval zich 20 tot 30 meter achter hem afspeelde. Hij beschouwt het ongeval dan ook als een eenzijdig ongeval en acht zichzelf niet betrokken bij of aansprakelijk voor het ongeval. De verbalisant van het ongeval zou deze zienswijze richting de verzekerde hebben bevestigd.

Klager stelt dat degene die aansprakelijk is en zich beroept op eigen schuld van een ander, deze eigen schuld moet bewijzen. Naar de mening van klager is in dit soort kwesties de heersende leer dat degene die door een onrechtmatige daad een appèl doet op de oplettendheid van een medeweggebruiker, het grootste deel van de schade dient te vergoeden. Hij haalt vervolgens vuistregels en uitspraken aan waarbij de aansprakelijkheid voor het ongeval voor het grootste deel bij de eigenaar van het obstakel werd gelegd. Klager is van mening dat 75% van zijn letselschade vergoed moet worden.

Verzekeraar heeft zijn standpunt gebaseerd op het in Onrechtmatige daad III (Bouman) aant. 63.1 omschreven uitgangspunt: "Bij aanrijding overdag met obstakels, anders dan in verband met uitzichtbelemmerend stilstaan (...), zal het obstakel zelden aansprakelijk kunnen worden gehouden." Voor rijdend verkeer geldt het gebod van art. 19 RVV dat de bestuurder zijn voertuig tot stilstand moet kunnen brengen binnen de afstand waarover hij de weg kan overzien en waarover deze vrij is.

2007/068 Mo

Aant. 62 vermeldt: "Voor de civiele aansprakelijkheid - over en weer - gaat het echter veeleer om de vraag of het gevaar voor verkeersongevallen door een bepaald gedrag of nalaten onzorgvuldig wordt verhoogd, en dat hoeft noch bij het scheppen van het obstakel, noch bij het niet vermijden ervan het geval te zijn,..." Zo zal de automobilist die een obstakel op de weg veroorzaakt, ook als hem geen verwijt treft, verplicht zijn het gevaar naar vermogen te verkleinen door het achteropkomende verkeer met tekens te waarschuwen (o.a. HR 5 mei 1961, NJ 1961, 421). Omdat de verzekerde dit laatste heeft nagelaten, acht verzekeraar hem aansprakelijk voor de aanrijding. Ook klager gaat echter niet vrijuit.

Dit nalaten van de verzekerde is veel minder onzorgvuldig dan het niet op adequate wijze vermijden van de verzekerde door klager. Het standpunt van verzekeraar vloeit voort uit de hiervoor omschreven regel dat het obstakel dat overdag wordt aangereden zelden aansprakelijk is. Het ongeval vond plaats op klaarlichte dag op een overzichtelijke weg, nadat al een aantal auto's probleemloos de verzekerde auto was gepasseerd. De achter klager rijdende automobilist kon zijn auto tijdig tot stilstand brengen. Bovendien reed klager naar eigen zeggen 70 km/u en zag hij de verzekerde al op 50 meter afstand. Hij had daarmee voldoende ruimte om te stoppen. Dit alles impliceert onvoldoende oplettendheid van klager, terwijl oplettendheid juist gewenst was omdat het ongeval plaatsvond op een provinciale weg met gelijkvloerse kruisingen, die veelvuldig door (langzaam) agrarisch verkeer wordt gebruikt. Dergelijke omstandigheden zouden juist aanleiding moeten zijn tot extra oplettendheid.

Jurisprudentie over identieke aanrijdingen is er niet. De zaken waarin de rechter uitspraak heeft gedaan, betreffen aanrijdingen bij duisternis of andere zichtbelemmerende omstandigheden, of aanrijdingen op snelwegen. Uit het feit dat relevante jurisprudentie ontbreekt, zou kunnen worden afgeleid dat de stelregel dat bij daglicht het obstakel zelden aansprakelijk is, kennelijk algemeen wordt aanvaard.

Na afweging van de over en weer gemaakte fouten kwam verzekeraar op een schulddeling van 75-25% in het nadeel van klager. Omdat klager tijdens het ongeval geen autogordel droeg en daardoor extra letsel heeft opgelopen, heeft verzekeraar een korting van 25% op de letselschadevergoeding toegepast.

In zijn brief van 8 september 2006 stelde het voor klager optredende letselschadebureau voor om, als verzekeraar niet akkoord gaat met het voorstel om 75% te vergoeden, het geschil middels een bindend advies te beslechten. Op 25 september 2006 heeft verzekeraar dit voorstel afgewezen en aangegeven dat hij niets voelt voor een bindend advies. Ter minnelijke regeling heeft hij voorgesteld om 1/3 deel van de totale schade van klager te vergoeden. Op 18 oktober 2006 werd dit voorstel afgewezen. Het voorstel zou flagrant in strijd zijn met de jurisprudentie, en jurisprudentie die het standpunt van verzekeraar zou ondersteunen, zou verzekeraar niet hebben aangehaald.

Het belangrijkste bezwaar van klager is dat verzekeraar nalaat zijn standpunt te onderbouwen met verwijzingen naar vakliteratuur en jurisprudentie. Voor verzekeraar laat de hierboven geciteerde regel uit Onrechtmatige daad (Bouman) aant. 63.1 niets aan duidelijkheid te wensen over. Deze regel is hier van toepassing. Het is zeer de vraag of de door klager aangehaalde *algemene* vuistregel van mr. Elzas hier ook van toepassing is en hoe deze dan moet worden toegepast. Verzekeraar heeft nagelaten expliciet te verwijzen naar de regel waarop hij zijn standpunt heeft gebaseerd, omdat deze motivering zo voor de

hand lag. Verwijzing naar deze vakliteratuur zou zijn visie mogelijk hebben verduidelijkt. Hij heeft wel uitgebreid gemotiveerd waarom hij de door klager aangehaalde jurisprudentie niet van toepassing acht. Ook het citaat uit het handboek Schaderegeling Motorrijtuigen ziet op een situatie die hier niet aan de orde is. Dit citaat is namelijk afkomstig uit een paragraaf over onverlichte obstakels. Verzekeraar heeft niet verwezen naar jurisprudentie die zijn standpunt ondersteunt, omdat deze ontbreekt.

Kortom, de standpunten in deze zaak lopen zeer uiteen. Gezien de aard van het meningsverschil leent de zaak zich veeleer voor een dagvaardingsprocedure dan voor een bindend advies.

Het commentaar van klager

Klager heeft, kennis genomen hebbend van het verweer van verzekeraar, zijn klacht gehandhaafd. Zijn klacht bestaat uit twee onderdelen: 1. het standpunt van verzekeraar strijdt met de heersende opvatting. 2. verzekeraar heeft zijn standpunt niet onderbouwd met verwijzing naar jurisprudentie of vakliteratuur.

Pas in zijn verweerschrift verwijst verzekeraar naar vakliteratuur. Daarmee is de gegrondheid van dit klachtonderdeel aangetoond. Klager heeft herhaaldelijk om een verwijzing gevraagd. Verzekeraar verwijst nu naar 'Onrechtmatige daad' aantekening 63.1 en stelt dat hij ervan uitging dat het zo voor de hand lag dat expliciete vermelding ervan niet nodig was. Het had zijn visie wel verduidelijkt, zo stelt hij. De verwijzing mist echter toepassing, omdat het hier niet gaat om de erkenning van aansprakelijkheid, maar om het bepalen van de eventuele eigen schuld van klager. Verzekeraar laat een relevant deel van aantekening 63.1 weg, waar deze vervolgt: "Uitgesloten is dat echter niet; vergelijk hierna aant. 69, voorts afdeling 3, aant. 146 en 147". Aantekening 69 betreft een situatie die vergelijkbaar is met deze casus, namelijk het niet waarschuwen van het verkeer bij gevaarlijk stilstaan. Ook H.R. 5 mei 1961, NJ 1961, 421, VR 1961, 56 is in deze afdeling geplaatst. Daaruit blijkt duidelijk dat degene die het overige verkeer niet waarschuwt, aansprakelijk is voor schade die anderen daardoor lijden.

Het gaat hier om de weging door verzekeraar van de mate van eigen schuld van klager en de gebrekkige onderbouwing van het standpunt van verzekeraar. In het verweerschrift geeft verzekeraar alleen aan dat die weging met 25/75% in het nadeel van klager uitvalt. Verzekeraar wijkt hiermee af van de heersende leer. Hoe hij daaraan komt, wordt niet duidelijk. Klager heeft verwezen naar jurisprudentie en vakliteratuur. Verzekeraar stelt dat er geen jurisprudentie is in soortgelijke cases omdat de schuldverdeling duidelijk is. Ook stelt hij dat alle verwijzingen van klager situaties 's nachts, bij andere zichtbelemmerende omstandigheden of op een snelweg betreffen. Klager gaat uitvoerig daarop in. Hij is in een noodsituatie terecht gekomen waardoor hij zodanig moest remmen en sturen dat hij slipte. De oorzaak daarvan is duidelijk: de stilstaande auto en het niet waarschuwen door de bestuurder dat hij stilstond. Dat anderen de stilstaande auto wel voorbij gereden zijn, is niet relevant. Of sprake was van licht of duisternis, is evenmin relevant. Verder is irrelevant of voor klager een betere reactie mogelijk was geweest. Het bindend advies van mr. H.A. Bouman, VR 1986, 132, is nog steeds waardevol voor het beoordelen van deze casus. Het vergt alleen wat juridisch inlevingsvermogen om, met behoud van de kern van dat bindend advies, te komen tot een redelijke weging van de wederzijdse schuld. Ook het arrest van de Hoge Raad uit 1961 is richtinggevend.

2007/068 Mo

Het maakt uit of de casus zich voordoet op een snelweg of een provinciale weg, maar dat mag niet zo'n verschil uitmaken wat betreft de mate van eigen schuld. In het bindend advies komt Bouman na toepassing van de billijkheidscorrectie tot een schuldverdeling van 75-25% in het voordeel van de aanrijdende partij. Dat acht klager ook in zijn geval redelijk. Dat vervolgens ook nog een deel van de schade niet vergoed wordt wegens het niet dragen van de autogordel, wil hij in het kader van een minnelijke regeling voor lief nemen.

Klager merkt voorts nog op dat de auto midden op de rijbaan stilstond, even voorbij de bocht. Klager had daardoor niet veel tijd om te reageren.

Verzekeraar heeft te laat aangegeven waarop hij zich beroept. Klager had bij herhaling daarom gevraagd. Verzekeraar heeft verwezen naar een aantekening in vakliteratuur die onvolledig is: het wezenlijke van die aantekening laat hij weg. Verzekeraar heeft een standpunt ingenomen dat zich niet verdraagt met de heersende leer. Volgens klager heeft hij derhalve gehandeld in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf.

Het oordeel van de Raad

1. De Raad stelt voorop dat hij geen voor partijen bindende uitspraak kan doen omtrent (de mate van) een ieders schuld. Een dergelijke uitspraak is aan de rechter voorbehouden. De Raad kan slechts beoordelen of het dienaangaande door verzekeraar ingenomen standpunt verdedigbaar is, omdat, zou dat niet het geval zijn, deze de goede naam van het verzekeringsbedrijf schaadt.

2. Naar het oordeel van de Raad is het standpunt van verzekeraar verdedigbaar. Het ongeval heeft plaatsgevonden bij klaarlichte dag op een provinciale weg met gelijkvloerse kruisingen, waar een snelheid van 80 km/u is toegestaan en die veelvuldig door (langzaam) agrarisch verkeer wordt gebruikt. Klager heeft in belangrijke mate zelf schuld aan het ontstaan van het ongeval. Verzekeraar handelt dan ook niet in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf door, uitgaande van het door hem ingenomen standpunt, zich slechts bereid te verklaren tot een afwikkeling van klagers schade op basis van een ruime mate van eigen schuld van klager. Verzekeraar heeft voorts in zijn correspondentie met het door klager ingeschakelde letselschadebureau zijn standpunt in voldoende mate toegelicht. Niet gesteld kan worden dat verzekeraar in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf handelt door niet in te stemmen met het voorstel een bindend advies te vragen ter beslechting van het tussen partijen bestaande geschil.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 10 september 2007 door mr. M.M. Mendel, voorzitter, mr. D.H. Beukenhorst, drs. C.W.L. de Bouter, mr. E.M. Dil-Stork en mr. P.A. Offers, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. S.N.W. Karreman, secretaris.

De voorzitter:

(mr. M.M. Mendel)

De secretaris:

(mr. S.N.W. Karreman)